

Regeringens proposition

2001/02:67

Förlängning av giltighetstiden för konventionen
den 9 februari 1972 mellan Sverige och Norge om
renbetning, m.m.

Prop.
2001/02:67

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 6 december 2001

Göran Persson

Margareta Winberg
(Jordbruksdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Enligt lagen (1972:114) med anledning av konventionen den 9 april 1972 mellan Sverige och Norge om renbetning och ett till konventionen hörande protokoll om uppförande och underhåll av spärstängsel för renar gäller dessa överenskommelser till och med den 30 april 2002. I propositionen föreslås att lagen ändras så att konventionens och protokollets giltighetstid förlängs med tre år till och med den 30 april 2005. Ersättning för skada och olägenhet för renskötseln till följd av den förlängda giltighetstiden skall kunna lämnas av statsmedel.

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Lagtext	4
3	Ärendet och dess beredning	7
4	Konventionen och avtalad ändring	7
4.1	Gällande konvention	7
4.2	Förfarandet vid fortsatt behov av renbetning i det andra landet	8
4.3	Fortsatt giltighet av konventionen och protokollet	8
4.4	Ersättning för skada och olägenhet	9
5	Författningskommentarer.....	9
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 6 december 2001 ...	11

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2001/02:67

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1972:114) med anledning av konventionen den 9 februari 1972 mellan Sverige och Norge om renbetning.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

Häri genom föreskrivs i fråga om lagen (1972:114) med anledning av konventionen den 9 februari 1972 mellan Sverige och Norge om renbetning

dels att 1 och 5 §§ skall ha följande lydelse,

dels att övergångsbestämmelserna skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny bilaga, bilaga 5, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Kapitlen II–VI i konventionen den 9 februari 1972 mellan Sverige och Norge om renbetning skall, med undantag av 64 och 66 §§, gälla som svensk lag, dock att 7, 8, 10–12, 14, 22, 25, 27, 30–34, 38, 41, 48, 51–55, 59, 61, 62 och 65 §§ i konventionen skall gälla som svensk lag i den lydelse de fått enligt avtalet den 3 oktober 1984 om ändring i konventionen. Konventionen och ändringsavtalet har den lydelse som *härvid fogade* bilagorna 1 och 3 *utvisar*.

Kapitlen II–VI i konventionen den 9 februari 1972 mellan Sverige och Norge om renbetning skall, med undantag av 64 och 66 §§, gälla som svensk lag, dock att 7, 8, 10–12, 14, 22, 25, 27, 30–34, 38, 41, 48, 51–55, 59, 61, 62 och 65 §§ i konventionen skall gälla som svensk lag i den lydelse de fått enligt avtalet den 3 oktober 1984 om ändring i konventionen. Konventionen och ändringsavtalet har den lydelse som *framgår av* bilagorna 1 och 3. *Konventionen har den giltighetstid som framgår av bilaga 5.*

5 §

Uppkommer genom denna lag skada eller olägenhet för renskötsel på svenskt område med hänsyn till tidigare rätt till renskötsel, *utgår* ersättning av statsmedel.

Talan om ersättning enligt första stycket väckes före utgången av april 1982 vid den fastighetsdomstol inom vars område skadan i huvudsak inträffat.

Uppkommer genom denna lag skada eller olägenhet för renskötsel på svenskt område med hänsyn till tidigare rätt till renskötsel, *lämnas* ersättning av statsmedel *om skadan eller olägenheten uppkommit efter den 30 april 2002.*

Talan om ersättning enligt första stycket *skall väckas* före utgången av april 2005 vid den fastighetsdomstol inom vars område skadan i huvudsak inträffat.

¹ Senaste lydelse 1984:903.

Denna lag² träder i kraft den 1 maj 1972 och gäller så länge konventionen är i kraft.

I fråga om vissa betesavgifter gäller de tillfälliga avvikelser från 52 och 57 §§ konventionen som anges i artiklarna 1, 2, 4 och 14 i det i samband med konventionens ingående upprättade protokollet om uppförande och underhåll av spärrestängsel för renar, dock att artikel 1 i protokollet skall gälla som svensk lag i den lydelse den fått enligt avtalet den 3 oktober 1984 om ändring i protokollet. Protokollet och ändringsavtalet har den lydelse *härvid fogade bilagorna 2 och 4 utvisar*.

I fråga om vissa betesavgifter gäller de tillfälliga avvikelser från 52 och 57 §§ konventionen som anges i artiklarna 1, 2, 4 och 14 i det i samband med konventionens ingående upprättade protokollet om uppförande och underhåll av spärrestängsel för renar, dock att artikel 1 i protokollet skall gälla som svensk lag i den lydelse den fått enligt avtalet den 3 oktober 1984 om ändring i protokollet. Protokollet och ändringsavtalet har den lydelse *som framgår av bilagorna 2 och 4. Protokollet har den giltighetstid som framgår av bilaga 5*.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2002.

Bilaga 5

Avtal mellan regeringen i Konungariket Sverige och regeringen i Konungariket Norge om förlängning av konventionen den 9 februari 1972 mellan Sverige och Norge om renbetning jämte protokoll den 9 februari 1972 om uppförande och underhåll av spärrestängsel för renar

Konventionen den 9 februari 1972 mellan Sverige och Norge om renbetning (konventionen) jämte protokoll samma dag om uppförande och underhåll av spärrestängsel för renar (stängselprotokollet) löper ut den 30 april 2002.

Den svensk-norska renbeteskommissionen av år 1997 presenterade i april 2001 ett betänkande som underlag för en ny renbeteskonvention. Förhandlingar mellan parterna om en ny konvention förestår och eftersom det kan förutses att en överenskommelse härom inte kommer att föreligga innan den nuvarande konventionen löper ut har parterna kommit överens om följande.

² Senaste lydelse av övergångsbestämmelsen 1984:903.

Artikel I

Konventionens och stängselprotokollets giltighetstid förlängs med tre år, till och med den 30 april 2005.

Artikel II

Denna överenskommelse träder i kraft den dag parterna genom notväxling har meddelat varandra att de interna rättsliga procedurerna för avtalets ikraftträdande är fullföljda.

Artikel III

Upprättat i _____, i ett exemplar på svenska och ett exemplar på norska.

Konventionen den 9 februari 1972 mellan Sverige och Norge om renbetning och ett till konventionen hörande protokoll om uppförande och underhåll av spärrstängsel för renar (protokollet) trädde i kraft den 1 maj 1972 och gäller till och med den 30 april 2002. I konventionens slutbestämmelser finns bestämmelser om vad som skall iakttas om det ena landets renskötande samer efter utgången av konventionens giltighetstid har behov av fortsatt renbetning i det andra landet. En särskild kommission skall då tillsättas med uppgift att utreda behovet av fortsatt renbetning i det andra landet.

En sådan kommission, den svensk-norska renbeteskommissionen, tillsattes men dess arbete kom att fördröjas på grund av att dess första ordförande avled när arbetet skulle inledas. Den 20 april 2000 enades därför Sverige och Norge om att förlänga den tid inom vilken kommissionens uppdrag skulle vara fullgjort till den 30 april 2001.

Kommissionens betänkande överlämnades till Jordbruksdepartementet den 18 maj 2001 och remissbehandlas för närvarande. Regeringen avser att därefter ta upp förhandlingar med Norge om en ny konvention, grundad på renbeteskommissionens betänkande.

Det är inte möjligt att hinna med förhandlingarna inom sådan tid att en ny konvention kan träda i kraft den 1 maj 2002. Sverige och Norge har därför genom ett avtal kommit överens om att förlänga den nuvarande konventionens och protokollets giltighetstid med tre år, till och med den 30 april 2005.

Regeringen tar i denna proposition upp frågan om förlängning av konventionen och protokollet.

Lagrådet

Lagförslaget faller inom Lagrådets granskningsområde. Avsikten med propositionen är dock endast att få till stånd en förlängning av den gällande konventionens och det gällande protokollets giltighetstid liksom möjligheten för de svenska samebyarna att erhålla ersättning för skada och olägenhet på grund av förlängningen. Dessa ändringar är av enkel beskaffenhet. Lagrådets hörande skulle därför sakna betydelse.

4 Konventionen och avtalad ändring

4.1 Gällande konvention

Den svensk-norska renbeteskonventionen är uppdelad i sju kapitel. Kapitel I (1–6 §§) reglerar svensk renbetning i Norge, medan kapitel II (7–18 §§) reglerar norsk renbetning i Sverige. Kapitel III (19–50 §§) innehåller gemensamma bestämmelser för den renskötsel som bedrivs med stöd av konventionen. I kapitel IV (51–63 §§) behandlas frågor om överträdelse av konventionen. Kapitel V (64–66 §§) innehåller vissa dispensregler och bestämmelser om det fasta utskott som skall följa renskötselns utveckling och konventionens tillämpning. I kapitel VI (67

och 68 §§) finns övergångsbestämmelser och i kapitel VII (69–76 §§) slutbestämmelser om bl.a. konventionens giltighetstid, som löper ut den 30 april 2002.

Med hänvisning till 42 och 43 §§ konventionen finns i ett protokoll mellan länderna bestämmelser om uppförande och underhåll av spärrstängsel för renar. Protokollet har enligt 15 § protokollet samma giltighetstid som konventionen.

Konventionen och protokollet godkändes av riksdagen våren 1972 (prop. 1972:16, bet. 1972:JoU 5, rskr. 1972:85). Enligt 1 § i den av riksdagen samtidigt antagna lagen (1972:114) med anledning av konventionen den 9 februari 1972 mellan Sverige och Norge om renbetning (konventionslagen) skall kapitlen II–VI i konventionen, med undantag av 64 och 66 §§, gälla som svensk lag. Konventionen finns intagen som bilaga 1 och 3 till lagen.

Protokollet finns intaget som bilaga 2 och 4 till lagen.

4.2 Förfarandet vid fortsatt behov av renbetning i det andra landet

I kapitel VII i konventionen finns detaljerade bestämmelser om förfarandet om en av avtalsparterna anser att det finns behov av fortsatt renbetning i det andra landet även efter utgången av konventionens giltighetstid. Om Sverige eller Norge påkallar det skall enligt 69 § en blandad svensk–norsk kommission tillsättas före den 1 maj 1997 för att utreda frågan om det ena landets renskötande samer efter utgången av konventionens giltighetstid har behov av fortsatt renbetning i det andra landet. I 70–72 §§ finns närmare bestämmelser om kommissionen och dess arbete. Kommissionen skall enligt 72 § konventionen avge sitt betänkande senast 3 år efter det att den tillsatts.

Den svenska och norska regeringen undertecknade den 29 april 1997 ett avtal om upprättandet av en sådan kommission, den svensk-norska renbeteskommissionen, som sägs i konventionen. Kommissionens betänkande skulle enligt avtalet avges senast den 30 april 2000. Som regeringen redogjort för i avsnitt 3 kom kommissionens arbete emellertid att fördröjas varför Sverige och Norge den 20 april 2000 enades om att förlänga tiden för uppdragets fullgörande till den 30 april 2001.

4.3 Fortsatt giltighet av konventionen och protokollet

Regeringens förslag: Konventionens och protokollets giltighetstid förlängs med tre år till och med den 30 april 2005.

Skälen för regeringens förslag: Som regeringen redogjort för i avsnitt 3 har arbetet med att utreda behovet av fortsatt renbetning över riksgränsen dragit ut på tiden. I det enhälliga betänkande som den svensk–norska renbeteskommissionen avlämnade i maj 2001 finns förslag till en ny konvention om gränsöverskridande renbetning. Sverige och Norge avser att inleda förhandlingar om en ny konvention som grundar sig på betänkandets förslag. Eftersom förhandlingarna samt

parternas inhemska behandling inför antagandet av en ny konvention beräknas kräva viss tid, finns det behov av att förlänga giltighetstiden för nuvarande konvention och protokoll. Sverige och Norge har träffat ett avtal om förlängning av konventionens och protokollets giltighetstid till och med den 30 april 2005. Regeringen har godkänt avtalet den 22 november 2001. Bestämmelserna i 76 § konventionen respektive 15 § protokollet gäller inte som svensk lag, varför avtalet inte direkt påverkar svensk lag. Eftersom lagen gäller så länge konventionen är i kraft, är bestämmelserna om konventionens och protokollets giltighetstid dock av sådan central betydelse att ändringsavtalet bör tas in som en bilaga till konventionslagen. Detta innebär att en ändring av 1 § lagen och av lagens övergångsbestämmelser bör ske samt att en ny bilaga, bilaga 5, bör fogas till lagen.

4.4 Ersättning för skada och olägenhet

Regeringens förslag: Uppkommer till följd av förlängningen av konventionens giltighetstid skada eller olägenhet för renskötseln på svenskt område med hänsyn till tidigare rätt till renskötsel skall ersättning lämnas av statsmedel.

Skälen för regeringens förslag: De områden i Sverige som enligt konventionen är avsatta för norsk renbetning får enligt 10 § konventionen med vissa undantag inte användas för svensk renbetning. Dessa områden undantas således helt eller delvis från svensk renbetning. Mot bakgrund härav finns i 5 § konventionslagen en rätt till ersättning av statsmedel om det genom lagen uppkommer skada eller olägenhet för renskötseln på svenskt område med hänsyn till tidigare rätt till renskötsel. Talan om sådan ersättning skulle enligt 5 § andra stycket lagen väckas före utgången av april 1982.

Staten har vad gäller en sameby på grundval av en dom och vad beträffar övriga berörda samebyar efter förlikning betalat skadestånd på grund av norsk renbetning i Sverige enligt konventionen. Det får förutsättas att ersättningen grundades på att konventionen skulle upphöra att gälla den 1 maj 2002. Det bör därför införas en rätt till ersättning av statsmedel om det efter den 30 april 2002 uppkommer skada eller olägenhet för renskötseln på svenskt område med hänsyn till tidigare rätt till renskötsel. Talan om sådan ersättning bör kunna väckas senast före utgången av april 2005. Förslaget föranleder en ändring av 5 § lagen.

Ersättningen bör kunna finansieras inom nuvarande ramar för främjande av rennäringen.

5 Författningskommentarer

1 § och övergångsbestämmelserna

Konventionen den 9 februari 1972 mellan Sverige och Norge om renbetning finns i sin helhet intagen som bilaga 1 till konventionslagen. Bilaga 2 innehåller ett protokoll om uppförande och underhåll av spärr-

stängsel för renar. Konventionen och protokollet ändrades i vissa avseenden år 1984. Dessa ändringar har tagits in i bilaga 3 och 4.

Avtalet som nu ingåtts mellan Sverige och Norge innebär att konventionens och protokollets giltighetstid förlängs med tre år, från den 1 maj 2002 till och med den 30 april 2005. Bestämmelserna i 76 § konventionen och 15 § protokollet omfattas inte av 1 § lagen och gäller därför inte som svensk lag. Den nu avtalade ändringen av konventionen och protokollet innebär att lagens giltighetstid förlängs. Avtalet är därför av så central betydelse det bör tas in som en ny bilaga, bilaga 5, till lagen. I 1 § första stycket och i övergångsbestämmelserna har det därför införts en hänvisning till den nya bilaga 5.

I paragrafen och övergångsbestämmelserna har också några redaktionella ändringar gjorts.

5 §

Svenska samebyar disponerar under konventionens giltighetstid inte vissa områden i Sverige för sin renbetning. Uppkommer skada eller olägenhet för svensk renskötsel med anledning av detta lämnas enligt första stycket ersättning av statsmedel. Talan om ersättning skulle enligt andra stycket ha väckts före utgången av april 1982.

Ersättning har lämnats till de samebyar som berörs av konventionen. Det får förutsättas att ersättningen baserades på den ursprungliga giltighetstiden, till och med den 30 april 2002. Ersättning bör emellertid även kunna lämnas för skada eller olägenhet som uppkommer genom att konventionens giltighetstid förlängs. I första stycket har det därför införts en rätt till ersättning av statsmedel för skada eller olägenhet som uppkommit efter den 30 april 2002. Talan om ersättning för sådan skada eller olägenhet skall enligt andra stycket väckas före utgången av april 2005.

I paragrafen har också några redaktionella ändringar gjorts.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 6 december 2001

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, Winberg, Ulvskog, Sahlin, von Sydow, Pagrotsky, Östros, Messing, Engqvist, Rosengren, Larsson, Wärnersson, Lejon, Lövdén, Ringholm

Föredragande: statsrådet Winberg

Regeringen beslutar proposition 2001/02:67 Förlängning av giltighetstiden för konventionen den 9 februari 1972 mellan Sverige och Norge om renbetning, m.m.